

Van: [Milieu-en-gezondheid](#)
Aan: [REDACTED]
Cc: [REDACTED]
Onderwerp: FW: Ter info. Maatschappelijke gevolgen De RIVM 2016-0014 R. Slob et al, Voorlopige richtlijn "Meldingen over een brom"
Datum: donderdag 21 juli 2022 09:47:00
Bijlagen: [image001.png](#)

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
Adviseur gezonde leefomgeving & coordinator [GGDLeefomgeving.nl](#)
T [REDACTED]
W [www.ggdgm.nl](#)

Werkdagen: dinsdag, donderdag en vrijdag

Vragen over je woonomgeving en je gezondheid? Ga naar [www.GGDleefomgeving.nl](#)

ggd logo voor handtekening



Van: [REDACTED] <[REDACTED]@vggm.nl>
Verzonden: maandag 1 november 2021 12:56
Aan: [REDACTED] <[REDACTED]@vggm.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@vggm.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@vggm.nl>
Onderwerp: RE: Ter info. Maatschappelijke gevolgen De RIVM 2016-0014 R. Slob et al, Voorlopige richtlijn "Meldingen over een brom"

Dag allen,

Eens met [REDACTED], laten we deze afspraak staan. Ik ga ook op zoek naar een volgend datum samen met [REDACTED] wellicht kan ik wat schuiven in mijn agenda. Wat mij opvalt is dat er geen vraag in de mail staat. Ik snap deze mail niet, wat wil [REDACTED]?

Ik bespreek dit ook met [REDACTED], aanstaande donderdag heb ik een korte bila met haar.

Groeten,

[REDACTED]

Van: [REDACTED] <[REDACTED]@vggm.nl>
Verzonden: maandag 1 november 2021 11:30
Aan: [REDACTED] <[REDACTED]@vggm.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@vggm.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@vggm.nl>
Onderwerp: RE: Ter info. Maatschappelijke gevolgen De RIVM 2016-0014 R. Slob et al, Voorlopige richtlijn "Meldingen over een brom"

Dag,

Eigenlijk zou ik de afspraak wel willen laten staan. Maar ik denk dat het handig is om toch ool direct [REDACTED] (vanwege eerdere betrokkenheid vanuit BRT) hierbij te hebben, vanwege de activiteiten van [REDACTED] in Regio Oost en vanwege de samenwerking/ afstemming met het RIVM. Hopelijk lukt een andere afspraak dan wel op korte termijn.

[REDACTED] mailt trouwens vanuit zijn ODRA emailadres maar laat onderaan zijn mail tevens weten dat hij dit op persoonlijke titel doet.

Groet,

[REDACTED]

Team Milieu&Gezondheid
GGD Gelderland-Midden
voor een gezonde leefomgeving

[redacted]
[redacted]@vqgm.nl
W: www.vqgm.nl/milieu



Van: [redacted]@vqgm.nl>

Verzonden: maandag 1 november 2021 11:10

Aan: [redacted]@vqgm.nl>; [redacted]@vqgm.nl>; [redacted]

[redacted]@vqgm.nl>

Onderwerp: FW: Ter info. Maatschappelijke gevolgen De RIVM 2016-0014 R. Slob et al, Voorlopige richtlijn "Meldingen over een brom"

Hoi,

Ter info nog een nabrander van peter Lentjes.

Ik heb volgende week maandag een overleg hierover gepland. Jolanda kan dan niet en het is lastig om een ander tijdstip te vinden. Wat doen we: verzetten of laten staan? (als we willen verzetten, kun jij dan misschien een nieuwe datum plannen Dieuwke? Jij hebt de volste agenda en kunt beter inschatten waar je kunt schuiven...?)

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Adviseur gezonde leefomgeving & coordinator GGDLeefomgeving.nl
T 088-355 5718
W www.ggdgm.nl

Werkdagen: maandag, dinsdag en donderdag

Vragen over je woonomgeving en je gezondheid? Ga naar www.GGDleefomgeving.nl

ggd logo voor handtekening



Van: [redacted]@odra.nl>

Verzonden: woensdag 27 oktober 2021 11:55

Aan: [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

Onderwerp: Ter info. Maatschappelijke gevolgen De RIVM 2016-0014 R. Slob et al, Voorlopige richtlijn "Meldingen over een brom"

De RIVM 2016-0014 R. Slob et al, Voorlopige richtlijn "Meldingen over een brom"

[redacted]	GGD Rotterdam-Rijnmond	[redacted]
[redacted]	GGD Groningen	[redacted]
[redacted]	GGD Groningen	[redacted]
[redacted]	GGD Friesland	[redacted]
[redacted]	GGD Gelderland-Midden	[redacted]
[redacted]	RIVM/DMG	[redacted]
[redacted]	RIVM/cGM	[redacted]

Beste auteurs,

U hebt op 18 oktober een bericht over de situatie m.b.t. atypische bromtoonklachten ontvangen. Hier nu de beloofde toelichting van de schadelijke gevolgen van de RIVM voorlopige richtlijn voor deze meldingen die in verband worden gebracht met laagfrequent geluidbronnen in de omgeving. Dede hierna beschreven gevolgen veroorzaken grote financiële schade met daarbij toenemend sociale gevolgen als isolement verwijten aan het adres van de melders. De Rijdende Rechter laat hier voorbeelden van zien. In het programma neergezet worden als de onhebbelijke klager met ideale burens laat zijn sporen na zo blijkt uit gesprekken met gedupeerden.

Melders met atypisch klachten, een enkel persoon met hinder van een bromtoon met druk op het hoofd en trillingsperceptie, kunnen zich niets anders voorstellen dan dat de bron zich in de omgeving bevindt. Als ze de hinder alleen in de eigen woning ervaren dan moeten de burens het vaak ontgelden. In veel gevallen ontdekt de gehinderde dat het buiten verder van huis ook 'te horen' is. Als de melder voor aanvang van de zoektocht de website van het RIVM raadpleegt dan wordt duidelijk dat de bron wel kilometers ver kan zijn. De melder besluit de omgevingsdienst in te schakelen. Het volgende bericht is hierop door een omgevingsdienst naar de melder verstuurd:

'Wanneer de bron onbekend is, is het vaak zoeken naar een speld in een hooiberg. De bron van laagfrequent geluid kan namelijk wel op 60 kilometer afstand van de hinder bevinden.

Wat u zou kunnen doen is rondvragen in de buurt wie er nog meer hinder ondervindt, en op welke dagen en tijden. Door de kennis in de omgeving te bundelen is er wellicht tot een bron te komen.'

Deze melder heeft in het enorme zoekgebied op de relatief korte afstand 23 km van de woning een bron herkend en de omgevingsdienst hiervan op de hoogte gesteld. De melding is afgedaan met de mededeling dat er geen juridische mogelijkheid is. Berichten van de melder met meer herkende bronnen worden niet meer beantwoord. De gevolgschade van het zo in het ongewis achterlaten van een ernstig gedupeerde had voorkomen kunnen worden. Daarvoor is kennis van de onderliggende oorzaak nodig en een breed gedragen aanpak van deze complexe meldingen.

Deze ervaringen worden door melders breed gedeeld onder lotgenoten. Mensen die overtuigd raken dat LFG niet de oorzaak kan zijn zoeken de oorzaak in 4G en 5G installaties. Dit idee wordt vooral aangewakkerd door de trillingsbeleving bij een deel van de melders. Wij beschikken over professionele meetapparatuur voor onderzoek van trillingshinder. De melders kunnen vaak niet van het idee afgebracht worden dat de trillingshinder niet door een trillende vloer en niet door de burens veroorzaakt wordt. Pas na een verhuizing wordt het de melder duidelijk dat de problemen door een ander fenomeen wordt veroorzaakt. Dan komt 5G vaak via social media als verdachte bron bovendrijven en het door de hinder gemotiveerde verzet hiertegen.

Windturbines

In Nederland en eerder in Duitsland is discussie ontstaan over LFG en infrageluid van windturbines.

Met door het RIVM in de media en in de RIVM voorlopige richtlijn geschetste beeld van (solitaire) bromtoonklachten met de kilometers afstand tot de mogelijk LFG-bron heeft tot gevolg dat bij elke melder wel een windturbine binnen bereik komt. Bij drie windturbineparken in Gelderland is in de media dit verband door melders gelegd. Bij twee van de betreffende melders is door gericht onderzoek LFG en tinnitus als verklaring uitgesloten. De derde recente casus wacht op de geschikte windrichting. Bij voorbereiding van nieuwe parken worden wij door mensen benaderd die hier kilometers van vandaan wonen.

Overige inrichtingen

Wij onderhouden contact met Nutsbedrijven die te maken krijgen met melders met onterechte claims van bromtoonhinder door LFG. Er zijn pompen in het stadsverwarmingsnet, hoogspanningstrafo's en pompen van rioolgemalen vervangen zonder resultaat. De drijvende kracht zijn de overtuiging dat de melders ernstige hinder ondervinden. Zo is eerder in Zuidhorn de NAM als bron aangemerkt wat na 300.000 euro onderzoek niet is aangetoond. De gehinderden worden hierna in de media publiekelijk beschimpt. In december 2018 is met de hiervoor ontwikkelde onderzoeksmethode bij twee van de vier Zuidhorn-gehinderden de NAM, LFG en tinnitus als oorzaak uitgesloten.

Onderzoek in november 2018 in Noord Duitsland en Groningen heeft met delen van de ervaringen met een technische universiteit nieuwe inzichten gegeven over het nog onbekende fenomeen. In februari 2019 heb ik tijdens overleg met de GGD en aan het RIVM aangegeven dat de bron nog te complex is en dat de aandacht gericht is op zoveel mogelijk vermijden van gevolgschade. Essentieel daarbij is gedegen onderzoek van alle meldingen met ondersteuning door medisch milieukundigen.

Naast informatie hoe om te gaan met de situatie is informeren van betreffende huisarts en andere betrokken specialisten belangrijk. De KNO-arts die op de hoogte is van de specifieke kenmerken stuurt deze patiënten naar mij door voor een onderzoek thuis. Met erkenning van de bijzonder situatie ontstaat er mogelijk draagvlak voor medisch onderzoek naar de vaak plotselinge ontwikkeling van gevoeligheid voor het nog onbekende fenomeen.

We zijn in het bezit van een bestand van duizenden gehinderden. Onze praktijk leert dat er deel-symptomen zoals

enkel trillingsperceptie en enkel hoge tonen voorkomen. Het vermoeden is nu gerechtvaardigd dat slaapverstoring zonder brom en/of trillingsperceptie niet kan worden uitgesloten. Concentratieverlies en stemmingswisselingen zijn klachten die mogelijk in verband staan met de blootstelling aan dit atmosferisch fenomeen veroorzaakt door menselijk handelen.

Bij vergelijking van het NOS-nieuwsuur bestand met ons bestand blijkt er geen overlap te zijn. Het contact met onderzoeksjournalisten van NOS-nieuwsuur dateert van 2019 en zal eventueel weer worden opgepakt om de laatste ontwikkelingen onder de aandacht te brengen.

Heeft u vragen dan kun u gerust een telefonische afspraak maken (06 10145084)

Met vriendelijke groet



De ODRA faciliteert het onderzoek buiten de ODRA maar is daar verder niet bij betrokken. Dit bericht is om die reden op persoonlijke titel.